

COLEGIO DE MEDICOS DE LA PROVINCIA DE GERONA

Número 64

BOLETIN

4.º Trimestre 1975

Nostra "TROTULA"

La Doctora CECILIA MARIN GRATACÓS

Fa uns anys que vaig visitar la ciutat de Salerno amb l'únic propòsit de veure què hi quedava de l'antiga Escola de Medicina d'aquell famós centre galènic que precedí a Montpeller (segles IX a XIII) com a fogar ecumènic de les Ciències Mèdiques.

El Salerno actual, el «centre ville» del qual es troba, com el Salerno de l'Edat Mitjana, enclavat en l'extrem Nord del golf «Paestanus sinus» dels romans, està rodejat per les terres de la privilegiada «Campania felix» que tenen, com vanguardes septentrionals, en la mar i en terra, respectivament, l'incomparable illa de Capri i el ventrut i fumejant relleu cònic del Vesubi. Salerno és, avui, una ciutat alegre i lluminosa, turística i estiuenca, dotada d'un passeig, anomenat «Lungomare-Trieste», que s'extén, en direcció Sur, fins a alguns kilòmetres de distància, transcorrent sempre paral·lel a la garlanda blanca del rompent de les ones del Mar Tirrè, de manera que delimita i enmarca la platja on el 8 de setembre de 1943 hi desembarcaren els americans en una de les accions bèliques decisives de la segona Gran Guerra.

Malgrat tenir Salerno, ara, la vida enfocada vers el fenomen turístic i d'estances estivals, i que no conserva restes arquitectòniques notables del que fou la seva famosa Escola de Medicina, hom capta l'existència, entre els seus habitants, d'una veritable devoció en recordar el gloriós passat mèdic, i que aqueixa devoció es concentra, de manera especial, en les activitats del «Comitato permanente per la risorgente Scuola Medica Salerniana», i es polaritza en tres motius principals de record: del cèlebre llibre «Regimen sanitatis Salerni», del notable

«Antidotarium» de Nicolàs, i de Trótula de Ruggiero, la primera dona que es creu obtingué el títol de metge.

La creença que Trótula fos la primera metgessa no equival a dir que fos la primera dona que intervingués en actes mèdics, ja que el poema de Herondas ens parla dels oficis que, en el Temple d'Esculapi, exercien Cino i Cocale, i és sabut que, en l'antiguitat, els parts eren realitzats per matrones per quan no era ben vist que els homes examinessin les dones en estat de bona esperança.

Doncs bé, si Salerno, ciutat senyera en l'Història de la Medicina, recorda amb veneració la seva Trótula, és molt lògic i just que nosaltres ens ocupem, en aquest «apunt», de la doctora que creiem fou la primera giro-nina a obtenir el títol de metge, i també la primera a inscriure's en el nostre Organisme professional: la doctora Cecilia Marin Gratacós.

Dec confessar que escric aquestes ratlles amb inevitable emoció, ja que em va unir amb ella una amistat fraternal des de que iniciàrem junts els estudis

del batxillerat en l'antic Institut General i Tècnic del carrer de la Força; amistat que va perdurar tota la vida, fins aquell dia trist, el 13 de juliol de 1959, que la deixàrem en la pau de la necròpolis de Sant Martí dels Agudells, en la vessant Norest del Tibidabo.

Cecília Marín nasqué a Banyoles el 16 de juliol de 1903; el seu pare era industrial perruquer i conservador del Museu Darder de la formosa ciutat del Llac. Mentre cursà el batxillerat, residí en el Col·legi de les Germanes Escolàpies, que ocupava l'antiga casa de la Pia Almoïna, de la Plaça de la Catedral, de Girona. Després va cursar els estudis de Medicina en la Facultat de Barcelona.

La vocació galènica de Cecília Marín, i en particular, a la Ginecologia, li nasqué, sens dubte, com a corollari de l'admiració que sentia vers la seva tia, la doctora Montserrat Bover, que, amb la Dra. Fortuny, foren de les primeres metgesses catalanes. La doctora Bover, d'origen manresà, era esposa del notable oftalmòleg doctor Wenceslau Marín i Simon, fill de Verges i oncle carnal de la nostra biografiada, el qual fou considerat com una de les primeres autoritats mèdiques de Barcelona.

Però, si aquesta vocació de la doctora Marín resultà tan intensa, fou degut a que la forjaren la seva exquisita bondat, el seu ferm amor al pròxim i un abnegat sentiment de la caritat. Algunes vegades, comentant la seva decidida devoció, li deïem, en broma, que li provenia de la seva identificació amb les «alojes», les fades que tracionalment viuen en el travertins del llac banyolí la missió de les quals és la d'apartar els homes del Mal.

Cecília Marín, en els darrers cursos de la carrera, es dedicà ja intensament a la Ginecologia; quan, en maig de 1927, obtingué la llicenciatura, va ésser nomenada Metge ajudant de la Clínica Mèdica de la Facultat i, dos anys després, destinà semanalment alguns dies per a exercir la seva especialitat a Girona, installant el consultori en un pis de la casa número 31 del «Carrer Nou»; formalitzà la seva inscripció o ingrés en el nostre Col·legi el dia 27 d'abril de 1929. I així continuà durant

uns cinc anys, fins que les seves obligacions la retin-gueren totalment a la capital catalana.

En 1930, la Dra. Marín va contreure matrimoni amb l'illustre metge i bacteriòleg barceloní Prof. Antoni Valls Conforto, personalitat científica de projecció ecuménica. Cecília va col·laborar activament en les tasques investigadores del seu marit, i un treball conjunt sobre l'epidèmia registrada a Catalunya l'any 1935 (que per cert fou causa de l'òbit del Dr. Coll Turbau, president del nostre Col·legi), va merèixer la Medalla d'Or de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, amb el consegüent ingrés en l'esmentada Corporació.

Tal vegada, entre els treballs que realitzà la Dra. Marín encaixats en la seva especialitat, mereixen ésser destacats un d'ells referent a precursoras proves tècnico-analítiques sobre el diagnòstic de l'embarràs (proves que foren elogiades i utilitzades per professors tan famosos com els Drs. Nubiola, de Barcelona, i Marañón, de Madrid), i un altre sobre les «Relacions de la flora vaginal amb el pH del medi i amb les carències elementàries».

En el darrer període d'activitat professional, la doctora Marín atengué les institucions sanitàries dependents de l'Estat alemany que existien a Barcelona.

El temperament bondadós, amable i reflexiu de Cecília Marín li feren guanyar l'estima de tots els qui tinguérem la fortuna de tractar-la; no obstant, en 1938, fou víctima de la tragèdia del nostre país, patí horrible captivitat i, després, empresonament al castell de Montjuïc; la seva salut quedà profundament afectada.

La vida de la doctora Cecília Marín Gratacós, exemplar en tots els conceptes en que es pot enfocar una existència, estigué polaritzada vers el Bé, saturada de bondat i, sempre, d'una rectitut i competència professional exemplars.

Desitjo que aquestes ratlles, que recorden una amistat afectuosa, extesa feliçment entre les famílies llurs, equivalguin al millor homenatge, homenatge que ella, per tants conceptes, sempre en fou digne mereixedora.

J.M.P.D.